

ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΣΧΟΛΗ ΝΟΠΕ, ΤΜΗΜΑ ΝΟΜΙΚΟ

ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ
ΔΗΜΟΣΙΟΥ
ΔΙΚΑΙΟΥ

ΘΕΜΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: «ΑΠΕΛΑΣΗ»

ΒΙΤΑ ΜΠΙΜΠΙΚ
Α.Μ.: 1340199900727
Αθήνα, 2005 - 2006

Επιβλέπων καθηγητής:
κ. ΑΝΔΡΕΑΣ Γ. ΔΗΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Απέλαση (Deportation)

Απέλαση είναι η πράξη με την οποία ένα κράτος καλεί ή υποχρεώνει έναν ή περισσότερους αλλοδαπούς που βρίσκονται στο έδαφός του να αναχωρήσουν σε βραχύτατο χρόνο. Σύμφωνα με την άποψη του Βούλγαρη, είναι «η βίαιη απομάκρυνση αλλοδαπού από το έδαφος όπου είχε τη διαμονή». Επίσης, αποτελεί πράξη της δικαστικής ή της διοικητικής αρχής και απαιτείται να επιβληθεί από λόγους δημοσίου ή κοινωνικού συμφέροντος. «Προκειμένου δε περί κοινωνικού συμφέροντος, δέον η όλη συμπεριφορά ή και ορισμένη τυχόν πράξις ή ενέργεια [του αλλοδαπού] ... να έχη γενικωτέραν σημασίαν και κοινωνικήν απήχησιν, προσκρούουσα εις το κοινόν αίσθημα κατά τρόπον ώστε το συμφέρον της κοινωνίας ως τοιαύτης να επιβάλλη την απομάκρυσιν αυτού εξ Ελλάδος». (ΣΤΕ 2438/1966).

Εφαρμόζεται σε ανεπιθύμητους αλλοδαπούς και θεμελιώνεται σε γεγονότα που αφορούν τη δημόσια τάξη και ασφάλεια ή τη δημόσια υγεία ενός κράτους. Με τον όρο δημόσια τάξη και ασφάλεια εννοείται κυρίως η μη τέλεση αξιόποινων πράξεων και η μη προσβολή εννόμων αγαθών των μελών της κοινωνίας και του κράτους.

Στη συγκεκριμένη εργασία, λοιπόν, αναπτύσσεται το θέμα της απέλασης. Αρχικά, στο πρώτο μέρος, αναφέρονται οι κατηγορίες των αλλοδαπών στους οποίους εφαρμόζεται και

προβάλλεται η προστασία αυτών από την ελληνική έννομη τάξη και τις Διεθνείς Συνθήκες. Στο δεύτερο μέρος της εργασίας, αναλύονται οι διαδικασίες της διοικητικής και της δικαστικής απέλασης, της επαναπροώθησης και της έκδοσης κατά το ν. 2910/2001. Στο τέλος του δεύτερου μέρους, αναφέρονται οι Διεθνείς Συμβάσεις, που αφορούν το θέμα της απέλασης και περιορίζουν τον ελληνικό νόμο που πρέπει να τις σέβεται. Στο δεύτερο μέρος της εργασίας υπάρχουν συμπληρωματικά δικαστικές αποφάσεις που αναφέρονται στα αναλυόμενα θέματα. Στον επίλογο τέλος, παρουσιάζονται τα συμπεράσματα της εργασίας.

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Κατηγορίες αλλοδαπών

Καταρχήν, το κριτήριο διάκρισης μεταξύ αλλοδαπού και ημεδαπού είναι η ιθαγένεια. Αλλοδαπός είναι το πρόσωπο που δεν έχει ελληνική ιθαγένεια και δεν συνδέεται με το στοιχείο του ελληνικού εδάφους. Ομογενής είναι το πρόσωπο που δεν έχει την ελληνική ιθαγένεια, αλλά συνδέεται με το στοιχείο του εδάφους [ανήκει στο ίδιο έθνος]. Κοινοτικοί αλλοδαποί είναι οι υπήκοοι των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ο νόμος περί αλλοδαπών εξαιρεί ρητά τους κοινοτικούς αλλοδαπούς από τις διατάξεις του. Αλλά και το ίδιο το Σύνταγμα επιφυλάσσει πιο ευνοϊκή μεταχείριση για μία άλλη κατηγορία αλλοδαπών, τους ομογενείς (άρθρο 108 Σ). Επίσης, υπάρχουν πολυάριθμες διμερείς συμβάσεις που προβλέπουν διευκολύνσεις (π.χ. είσοδος μόνο με ταυτότητα, απαλλαγή από visa). Αλλά και η πραγματική κατάσταση της μακροχρόνιας παραμονής στη χώρα δικαιολογεί για εγκατεστημένους από καιρό αλλοδαπούς την αναγνώριση επιπλέον δικαιωμάτων και εγγυήσεων που έχουν βάση και στο Ελληνικό Σύνταγμα, αφού η μακρόχρονη παραμονή καταλήγει στοιχείο της προσωπικότητας του αλλοδαπού (άρθρο 5 παρ.1 Σ). Και η οικογενειακή κατάσταση των αλλοδαπών μπορεί να αποτελεί λόγο που επιβάλλει τη διαφοροποίηση της νομικής τους θέσης.

Ο νομοθέτης συνεπώς οφείλει να αντιμετωπίζει με μεγαλύτερη επιείκεια τις πιο πάνω κατηγορίες σε σχέση με τους

υπόλοιπους αλλοδαπούς, προβλέποντας ρητές εξαιρέσεις ή διαφοροποιώντας τις ρυθμίσεις ανά κατηγορία.

Αναγνώριση της προσωπικότητας του αλλοδαπού και προστασία της από την έννομη τάξη.

Κατά το εσωτερικό δίκαιο (ΑΚ 4), ο αλλοδαπός απολαμβάνει τα αστικά δικαιώματα του ημεδαπού. Υπάρχουν ορισμένες εξαιρέσεις, καθώς όσοι διοικούν σωματεία πρέπει να είναι Έλληνες πολίτες. Επίσης, το ελληνικό δίκαιο απαγορεύει στους αλλοδαπούς την απόκτηση εμπράγματος δικαιώματος επί ακινήτου σε παραμεθόρια περιοχή. Τέλος, σχετικά με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις δημοσίου δικαίου, σημειώνεται ότι μπορεί να επιτραπεί σε αλλοδαπούς να καταταγούν εθελοντικά στο στρατό (ν.δ.720/1970, άρθρο 100 παρ.2) και ακόμη να φοιτήσουν στις παραγωγικές σχολές αξιωματικών και υπαξιωματικών των ενόπλων δυνάμεων της Χώρας.

Διεθνείς Συνθήκες

Η νομοθετική προστασία του αλλοδαπού ενισχύεται από τις διεθνείς συνθήκες που έχει επικυρώσει η Ελλάδα. Η Ευρωπαϊκή Σύμβαση Εγκαταστάσεως της 13.12.1955, ο

Ευρωπαϊκός Κοινωνικός Χάρτης της 18.10.1961, η Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ΕΣΔΑ) - γνωστή και ως Συνθήκη της Ρώμης (ν.δ. 53/1974).

Αναφορικά με την προστασία και τα δικαιώματα των αλλοδαπών, η Επιτροπή του Διεθνούς Συμφώνου για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα εξέδωσε το 1986 γενικό σχόλιο κατά το οποίο οι αλλοδαποί είτε εισήλθαν νόμιμα είτε παράνομα σε ένα κράτος έχουν τα εξής δικαιώματα : δικαίωμα στη ζωή, απαγόρευση βασανισμών, εξευτελιστικής και ταπεινωτικής μεταχειρίσεως, δουλείας και αναγκαστικής εργασίας, ασφάλεια και ελευθερία του προσώπου, απαγόρευση φυλακίσεως για ιδιωτικά χρέη, ελεύθερη μετακίνηση στο έδαφος του κράτους διαμονής και έξοδος, χρηστή απονομή της δικαιοσύνης, μη αναδρομική ισχύς του ποινικού νόμου, προστασία του ιδιωτικού βίου, της οικογένειας, της θρησκείας, ελευθερία γνώμης και εκφράσεως, προστασία του γάμου, προστασία των ανηλίκων, ισότητα απέναντι στον νόμο και μη διακρίσεις ως προς τα παραπάνω δικαιώματα.

Τέλος, ως προς την απέλαση, αυτή αφορά μόνο τους αλλοδαπούς που βρίσκονται στο έδαφος του κράτους και θεσπίζει για αυτούς το δικαίωμα να προσφύγουν στα προβλεπόμενα ένδικα μέσα προκειμένου να αμφισβητήσουν την ορθότητα των αποφάσεων απελάσεως.

Διοίκηση των αλλοδαπών μέσα στην Ελληνική Επικράτεια

Η είσοδος και η διοίκηση των αλλοδαπών μέσα στην Ελληνική Επικράτεια ρυθμιζόταν παλαιότερα από το ν. 4310/1929. Αργότερα, το 1991, ψηφίζεται ο νόμος 1975: «Αστυνομικός έλεγχος των μεθοριακών διαβάσεων, είσοδος, παραμονή, εργασία και απελάσεις αλλοδαπών και προσφύγων», ο οποίος και καταργεί το νόμο του 1929. Στην ουσία γίνεται προσπάθεια να αντιμετωπιστεί ένα μεγάλο κοινωνικό πρόβλημα μέσα από την αύξηση προστίμου για τους εργοδότες και τους αλλοδαπούς και με απελάσεις σε συνδιασμό με την απαγόρευση της περαιτέρω εισόδου αλλοδαπών στην ελληνική επικράτεια. Όμως η είσοδος της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή Ένωση και η αύξηση των μεταναστεύσεων οδήγησαν από τη μία τη χώρα σε σημαντικές αλλαγές και από την άλλη το νομοθέτη σε νέα ρύθμιση.

Σήμερα η είσοδος, παραμονή, εγκατάσταση, εργασία και απέλαση των αλλοδαπών καθορίζονται από το νόμο 2910/2001: «Είσοδος και παραμονή αλλοδαπών στην Ελληνική Επικράτεια - Κτήση της Ελληνικής Ιθαγένειας». Σημαντικά είναι τα δικαιώματα που κατοχυρώνονται για τους αλλοδαπούς στα άρθρα 39 και 40.

Έτσι, οι αλλοδαποί που μένουν νόμιμα στην Ελλάδα ασφαλίζονται στους ίδιους ασφαλιστικούς οργανισμούς με τους Έλληνες, οι ανήλικοι αλλοδαποί υπάγονται στην υποχρέωση της υποχρεωτικής εξαιτούς φοίτησης και προβλέπεται ότι αν ένας αλλοδαπός ζει μόνιμα στην Ελλάδα για 2 τουλάχιστον χρόνια, μπορεί να ζητήσει μέσω του θεσμού της

οικογενειακής συνένωσης την εγκατάσταση των μελών της οικογένειας του στη χώρα.

Ο αλλοδαπός έχει υποχρέωση εξόδου που προβλέπεται στο νόμο όταν λήξει ο χρόνος της άδειας παραμονής του (εκτός και αν ζητήσει και λάβει έγκαιρα άδεια περαιτέρω διαμονής). Υποχρέωση εξόδου έχει και ο αλλοδαπός που περιλαμβάνεται στον κατάλογο ανεπιθύμητων αλλοδαπών του άρθρου 49 ν. 2190/2001. Ο αλλοδαπός που υποχρεούται να εγκαταλείπει το ελληνικό έδαφος και δεν αναχωρήσει έγκαιρα, τιμωρείται και μπορεί στη συνέχεια να απελαθεί. Η υποχρέωση του αλλοδαπού να εγκαταλείπει τη χώρα μπορεί να στηρίζεται και σε ατομική διοικητική πράξη ή δικαστική απόφαση που διατάζουν την απέλαση του αλλοδαπού.

Απέλαση αλλοδαπών (Foreigners' deportation)

1. Διοικητική απέλαση (Administrative deportation)

Το άρθρο 44 του ν. 2910/2001 για τους αλλοδαπούς ρυθμίζει την διοικητική απέλαση.

Πρώτη περίπτωση

Η διοικητική απέλαση επιτρέπεται αν έχει καταδικασθεί ο αλλοδαπός σε ποινή στερητική της ελευθερίας τουλάχιστον ενός χρόνου ή ανεξάρτητα από την ποινή, για εγκλήματα που προσβάλλουν το δημοκρατικό πολίτευμα, προδοσίας της χώρας, εγκλήματα σχετικά με την εμπορία και διακίνηση ναρκωτικών, νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, διεθνή οικονομικά εγκλήματα, εγκλήματα με χρήση μέσων υψηλής τεχνολογίας, εγκλήματα περί το νόμισμα, εγκλήματα αντίστασης, αρπαγής ανηλίκου, κατά της γενετήσιας ελευθερίας και οικονομικής εκμετάλλευσης της γενετήσιας ζωής, κλοπής, απάτης, υπεξαίρεσης, εκβίασης, τοκογλυφίας, του νόμου περί μεσαζόντων, πλαστογραφίας, ψευδούς βεβαίωσης,

συκοφαντικής δυσφήμισης, λαθρεμπορίας, για εγκλήματα που αφορούν όπλα, αρχαιότητες, προώθηση λαθρομεταναστών στο εσωτερικό της χώρας ή τη διευκόλυνση της μεταφοράς, προώθησής τους ή της εξασφάλισης καταλύματος σε αυτούς για απόκρυψη και εφόσον η απέλασή τους δεν διατάχθηκε από το αρμόδιο δικαστήριο.

Δεύτερη περίπτωση

Η διοικητική απέλαση επιτρέπεται επίσης, αν έχει παραβιάσει τις διατάξεις του παρόντος νόμου. Για παράδειγμα, αν παραβιάσει το άρθρο 5 παρ. 1 - 2, που ορίζει ότι ο αλλοδαπός που εισέρχεται στο ελληνικό έδαφος απαιτείται να έχει διαβατήριο ή άλλο ταξιδιωτικό έγγραφο που αναγνωρίζεται από Διεθνείς Συμβάσεις. Επίσης, τα παραπάνω έγγραφα πρέπει να φέρουν (εφόσον απαιτείται) και θεώρηση εισόδου (visa). Με αυτόν τον τρόπο γίνεται δυνατό να απελαθεί όχι μόνο ο επικίνδυνος για τη δημόσια τάξη, ασφάλεια και υγεία αλλοδαπός αλλά και ο απλός παραβάτης του νόμου, για παράδειγμα εκείνος που η άδεια παραμονής ή εργασίας του έληξε και δεν ανανεώθηκε έγκαιρα. Η απέλαση σαν διοικητικό μέτρο σ' αυτήν την περίπτωση είναι εξαιρετικά σοβαρό αναλογικά με το παράπτωμα.

Σύμφωνα με τις Διεθνείς Συμβάσεις, η απέλαση πρέπει να διατάζεται περιοριστικά για λόγους που αφορούν τα ζητήματα της ασφάλειας του κράτους, δημόσιας τάξης και χρηστών ηθών. Έτσι, λόγοι που αφορούν την παράβαση του νόμου, θα

πρέπει να μην οδηγούν σε απέλαση αλλοδαπών που μένουν νόμιμα ή πολλά χρόνια στη χώρα. Η Διοίκηση λοιπόν θα πρέπει να σταθμίζει τις ειδικές συνθήκες που επικρατούν.

Νομολογία (ΣΤΕ 496/1936)

Το Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο αποφάσισε πριν από πολλά χρόνια ότι ένα μόνο παράπτωμα δεν πρέπει να οδηγεί στην απέλαση αλλοδαπού, εφόσον δε θίγεται σοβαρά το κοινωνικό συμφέρον (ΣΤΕ 496/1936). Σε άλλες αποφάσεις του ΣΤΕ βάρυνε το γεγονός ότι ο αλλοδαπός ζούσε ήδη για μεγάλο χρονικό διάστημα στην Ελλάδα και η απέλαση θα είχε σημαντικές συνέπειες στις επαγγελματικές και βιοτικές του σχέσεις.

Τρίτη περίπτωση

Επιπλέον, διοικητική απέλαση επιτρέπεται αν η παρουσία του στο ελληνικό έδαφος είναι επικίνδυνη για τη δημόσια τάξη ή ασφάλεια της χώρας ή για τη δημόσια υγεία, εφόσον πάσχει από νόσημα που μπορεί να αποτελέσει κίνδυνο γι' αυτή σύμφωνα με τα διεθνή δεδομένα και την Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας και αρνείται να συμμορφωθεί προς τα μέτρα που καθορίζονται από τις ιατρικές αρχές για την προστασία της, αν και του έχει παρασχεθεί η απαραίτητη πληροφόρηση.

Επίσης, όσον αφορά τους ανεπιθύμητους αλλοδαπούς, προβλεπόταν ήδη από το ν. 1975/1991, όπως και από το ν. 2910/2001 στο άρθρο 49, η κατάρτιση καταλόγου

ανεπιθύμητων αλλοδαπών. Οι κατάλογοι ανεπιθύμητων αλλοδαπών είναι ένας εθνικός κατάλογος και ένας κατάλογος κοινός με τα υπόλοιπα κράτη – μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στον εθνικό κατάλογο γράφονται όσοι αλλοδαποί αποτελούν απειλή για την εθνική ασφάλεια ή τη δημόσια τάξη και υγεία. Στον κατάλογο γράφεται κάθε αλλοδαπός που μπήκε στο ελληνικό έδαφος παράνομα, αλλά και κάθε αλλοδαπός του οποίου έληξε η άδεια παραμονής ή για διάφορους λόγους αυτή δεν ανανεώθηκε. Επομένως, γράφονται τόσο οι επικίνδυνοι αλλοδαποί όσο και εκείνοι από τους οποίους λείπει κάποιο νομιμοποιητικό έγγραφο.

Οι αλλοδαποί γράφονται με κριτήρια και διαδικασίες που καθορίζονται με υπουργική απόφαση και που δεν δημοσιεύονται στο ΦΕΚ. Η υπουργική απόφαση είναι κανονιστική πράξη και σύμφωνα με βασική συνταγματική αρχή θα έπρεπε να δημοσιεύεται. Η νομολογία, όμως, του ΣΤΕ έχει κάνει δεκτό ότι κατ' εξαίρεση επιτρέπεται η μη δημοσίευση κανονιστικών πράξεων για λόγους προστασίας της εθνικής ασφάλειας.

Όταν ένας αλλοδαπός γράφεται στον κατάλογο, καθορίζεται συγχρόνως και η διάρκεια της εγγραφής, όπως και ο λόγος για τον οποίο η εγγραφή επιβάλλεται. Είναι δυνατόν ένας αλλοδαπός να διαγραφεί από τον κατάλογο είτε με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, εφόσον η εγγραφή είχε γίνει μετά από δικαστική απόφαση που διέταξε την απέλασή του από τη χώρα, είτε αυτοδικαίως, λόγω περάσματος της χρονικής διάρκειας ισχύος της εγγραφής, είτε τέλος με διαταγή του Αρχηγού της Αστυνομίας για λόγους εθνικού ή δημοσίου συμφέροντος ή για λόγους ανθρωπιστικούς ή εξαιτίας διεθνών

υποχρεώσεων της χώρας ή ύστερα από αίτημα του ενδιαφερομένου.

Νομολογία (3235/2003 ΣΤΕ)

Για παράδειγμα, στην περίπτωση της απόφασης ΣΤΕ 3235/2003 αλλοδαποί που είχαν λάβει άδεια παραμονής του άρθρου 66 του ν. 2910/2001 ζήτησαν τη διαγραφή από τον κατάλογο ανεπιθύμητων αλλοδαπών, εφόσον η εγγραφή τους στηριζόταν σε γεγονότα που είχαν λάβει χώρα πριν από την έκδοση άδειας παραμονής. Αυτοδικαίως διαγράφηκαν με την ισχύ του ν.υ 3013/2002 και έγινε δεκτή η αίτησή τους.

Διαδικασία διοικητικής απέλασης

Η απέλαση διατάσσεται με απόφαση του Αστυνομικού Διευθυντή και όταν πρόκειται για τις Γενικές Αστυνομικές Διευθύνσεις Αττικής και Θεσσαλονίκης από τον αρμόδιο για ζητήματα αλλοδαπών Αστυνομικό Διευθυντή ή ανώτερο Αξιωματικό, που ορίζεται από τον οικείο Γενικό Αστυνομικό Διευθυντή, αφού προηγουμένως δοθεί στον αλλοδαπό προθεσμία 48 ωρών για να υποβάλλει τις αντιρρήσεις του.

Κράτηση αλλοδαπού

Εφόσον ο αλλοδαπός κρίνεται ύποπτος φυγής ή επικίνδυνος για τη δημόσια τάξη, με την πιο πάνω απόφαση διατάσσεται η κράτησή του στο οικείο αστυνομικό τμήμα, η οποία δεν πρέπει να υπερβαίνει τους 3 μήνες. Σύμφωνα με το άρθρο 48, μέχρι να ολοκληρωθούν οι διαδικασίες απέλασης, ο αλλοδαπός μπορεί να παραμείνει σε ειδικούς χώρους, οι οποίοι ιδρύονται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας και λειτουργούν με μέριμνα της Περιφέρειας. Την ευθύνη φύλαξης των ειδικών χώρων έχει η Ελληνική Αστυνομία. Εφόσον πρόκειται για κράτηση και όχι για μέτρο περιοριστικό της ελεύθερης κίνησης του αλλοδαπού στη χώρα (άρθρο 5 παρ. 4 Σ), είναι αμφίβολη η συνταγματικότητα της ρύθμισης, δεδομένου ότι σύμφωνα με το άρθρο 5 παρ. 4 της ΕΣΔΑ και το άρθρο 6 παρ. 1 Σ «κανένας δε συλλαμβάνεται ούτε φυλακίζεται χωρίς αιτιολογημένο δικαστικό ένταλμα, που πρέπει να επιδοθεί τη στιγμή που γίνεται η σύλληψη ή η προφυλάκιση».

Ο αλλοδαπός πρέπει να πληροφορείται στη γλώσσα που καταλαβαίνει τους λόγους της κράτησης του. Επιπλέον, έχει το δικαίωμα να καταθέσει αντιρρήσεις κατά της απόφασης κράτησης του ενώπιον του Προέδρου του Διοικητικού Πρωτοδικείου στην περιφέρεια του οποίου κρατείται, ο οποίος κρίνει για τη νομιμότητα της. Σε περίπτωση που ο αλλοδαπός που πρόκειται να απελάθει δεν κρίνεται ύποπτος φυγής ή επικίνδυνος για τη δημόσια τάξη ή ο Πρόεδρος του Διοικητικού Πρωτοδικείου διαφωνεί ως προς την κράτησή του, με την ίδια απόφαση τάσσεται σε αυτόν προθεσμία προς αναχώρηση, η οποία δεν δύναται να ξεπερνάει τις 30 μέρες.

Δικαίωμα έκφρασης επιχειρημάτων κατά της απέλασης

Σύμφωνα με το άρθρο 1 του έβδομου Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ: «Αλλοδαπός που έχει νόμιμα τη διαμονή του στην επικράτεια ενός κράτους δε θα απελαύνεται, παρά μόνο μετά από απόφαση που έχει ληφθεί σύμφωνα με το νόμο και δίδεται σ' αυτόν δυνατότητα να προτείνει επιχειρήματα κατά της απέλασης του, να τύχει η υπόθεσή του επανεξέτασης, να εκπροσωπείται για τους σκοπούς του ενώπιον της αρμόδιας αρχής». Κατά της απόφασης απέλασης δηλαδή, δικαιούται ο αλλοδαπός να προσφύγει μέσα σε 5 ημέρες από την κοινοποίηση της στον Γενικό Γραμματέα της αρμόδιας κατά τόπο Περιφέρειας, ο οποίος αποφασίζει μέσα σε 3 ημέρες από την άσκηση της προσφυγής. Η άσκηση προσφυγής έχει ανασταλτικό αποτέλεσμα αναφορικά με την εκτέλεση της απόφασης. Εφόσον με την απόφαση απέλασης έχει διαταχθεί και η κράτηση, η αναστολή αφορά μόνο την απέλαση, όχι και την κράτηση.

Νομολογία (2667/2004ΣΤΕ)

Ενδιαφέρουσα είναι η περίπτωση της απόφασης 2667/2004ΣΤΕ. Αλλοδαπός είχε απελαθεί και είχε στη συνέχεια εγγραφεί στον κατάλογο ανεπιθύμητων αλλοδαπών, αν και είχε υποβάλει αίτηση για χορήγηση άδειας παραμονής και είχε εφοδιαστεί με προσωρινή βεβαίωση του ΟΑΕΔ. Άσκησε λοιπόν, προσφυγή ενώπιον του Υπουργείου Δημοσίας Τάξεως, η οποία

απερρίφθη χωρίς ειδική αιτιολογία. Η απέλαση είχε διαταχθεί γιατί παρέμενε στη χώρα παράνομα και γιατί δημιουργούσε σοβαρά προβλήματα δημόσιας τάξης τα οποία δεν ίσχυαν και δεν ανταποκρίνονταν στην πραγματικότητα. Επομένως, τόσο η προσβαλλόμενη απόφαση περί απελάσεως του αιτούντος, όσο και η σιωπηρή απόρριψη της προσφυγής του, δεν αιτιολογούνταν επαρκώς και νομίμως και ακυρώθηκαν. Επίσης, επιβλήθηκε στο Δημόσιο η δικαστική δαπάνη του αιτούντος.

Αναστολή

Ο Γενικός Γραμματέας Περιφέρειας, ύστερα από γνώμη της Επιτροπής Μετανάστευσης, μπορεί και αυτεπαγγέλτως να αναστείλει προσωρινά την απέλαση, όταν αυτό επιβάλλεται από λόγους ανθρωπιστικούς, ανωτέρας βίας ή δημοσίου συμφέροντος, όπως όταν συντρέχουν εξαιρετικοί λόγοι που αφορούν τη ζωή ή την υγεία του αλλοδαπού ή της οικογένειάς του. Η απέλαση αλλοδαπών που βρίσκονται παράνομα στη χώρα και καταγγέλλουν πράξεις προαγωγής σε πορνεία μπορεί, με διάταξη του εισαγγελέα πλημμελειοδικών και έγκριση του εισαγγελέα εφετών, να ανασταλεί μέχρι να εκδοθεί αμετάκλητη απόφαση για τις πράξεις που καταγγέλθηκαν. Αν η μήνυση αποδειχθεί ψευδής, η απέλαση εκτελείται. Για όσο χρόνο διαρκεί η αναστολή της απέλασης χορηγείται, με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας, άδεια παραμονής στους αλλοδαπούς κατ' εξαίρεση των διατάξεων του παρόντος.

Τέλος διαδικασίας

Με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Εξωτερικών, Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης καθορίζεται η ειδικότερη διαδικασία για την εκτέλεση των αποφάσεων που διατάζουν απέλαση, καθώς και εκείνων που διατάσσονται από ποινικά δικαστήρια.

2. Δικαστική απέλαση (*Judiciary deportation*)

Εκτός από τη διοικητική απέλαση, η νομοθεσία προβλέπει στα άρθρα 74 και 99 του ΠΚ και τη δικαστική απέλαση αλλοδαπού.

Άρθρο 74 ΠΚ

Σύμφωνα με το άρθρο 74, απελαύνεται αλλοδαπός ο οποίος καταδικάστηκε σε τουλάχιστον ενός έτους φυλάκιση ή στον οποίο επιβλήθηκαν κάποια μέτρα ασφαλείας. Η απέλαση εκτελείται αμέσως μετά την εξαγωγή του αλλοδαπού από τη φυλακή, αλλά μπορεί να διαταχθεί και σε αντικατάσταση των μέτρων ασφαλείας. Αυτοί που έχουν απελαθεί δικαστικά δεν μπορούν να επιστρέψουν στην Ελλάδα παρά 3 τουλάχιστον χρόνια μετά την απέλαση τους και μόνον εφόσον επιτρέψει την επιστροφή τους ο Υπουργός Δικαιοσύνης.

Στην πράξη απελαύνονται μόνο οι επικίνδυνοι αλλοδαποί. Η δικαστική απέλαση έγκειται στην διακριτική ευχέρεια του δικαστηρίου, αλλά είναι υποχρεωτική για εγκλήματα σχετικά με ναρκωτικά. Με το άρθρο 6 παρ. 1 του ν. 3090/24.12.2002 επίσης προστέθηκε εδάφιο μετά το πρώτο εδάφιο της πρώτης παραγράφου του άρθρου 74 ΠΚ που έχει ως εξής : «Αν ο αλλοδαπός κατά το χρόνο τέλεσης της πράξης ήταν ανήλικος, για την απέλαση του λαμβάνεται υπόψη η τυχόν νόμιμη

εγκατάσταση και παραμονή της οικογένειας του στη χώρα ή στην περίπτωση που η οικογένειά του διαμένει στη φυλακή ο υφιστάμενος στη χώρα προορισμού σοβαρός κίνδυνος κατά της ζωής, της σωματικής ακεραιότητας ή της προσωπικής ή γενετήσιας ελευθερίας του».

Άρθρο 99 ΠΚ

Στο άρθρο 99 παρ. 2 του ΠΚ ορίζεται ότι, αν αλλοδαπός στον οποίο δεν έχει χορηγηθεί πολιτικό άσυλο, καταδικασθεί σε ποινή περιοριστική της ελευθερίας που δεν ξεπερνάει τα 3 χρόνια και διαταχθεί με την ίδια απόφαση η απέλασή του από τη χώρα, το δικαστήριο μπορεί να διατάξει την επ' αόριστο αναστολή της εκτέλεσής της ποινής, συνεπώς η απέλαση εκτελείται αμέσως.

Νομολογία

Η περίπτωση της απόφασης 2119/2003 ΣΤΕ είναι αντιπροσωπευτικό παράδειγμα δικαστικής απέλασης, καθώς είχε διαταχθεί απέλαση σε αλλοδαπό λόγω ποινικής καταδίκης. Η απόφαση ήταν πλήρως αιτιολογημένη, αφού ο αλλοδαπός είχε καταδικασθεί τελεσίδικα για κλοπή κατ' εξακολούθηση, εμπρησμό κατ' εξακολούθηση, παράνομη κατοχή διαβατηρίου, και του είχε επιβληθεί ποινή φυλάκισης άνω του ενός έτους. Ο αλλοδαπός κατά το χρόνο της έκδοσης της προσβαλλόμενης πράξης ήταν ενήλικος και η απέλασή του, αντίθετα με τους ισχυρισμούς του, δεν παραβίαζε το άρθρο 9 του Σ περί προστασίας της οικογενειακής ζωής, ούτε το άρθρο 8 της

Ευρωπαϊκής Συμβάσεως για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών λόγω του ότι η απέλασή του συνεπαγόταν τον αποχωρισμό του από τη μητέρα του και τη μικρή αδερφή του που ζούσαν στη Σαντορίνη. Επομένως, η αίτηση ακυρώσεως της απόφασης απέλασης ακυρώθηκε.

Δαπάνες απέλασης

Όσον αφορά τις δαπάνες απέλασης αλλοδαπού, εφόσον αυτός διαθέτει το απαιτούμενο ποσό, καλύπτονται με τα δικά του χρήματα, διαφορετικά βαρύνεται το Δημόσιο εξ ολοκλήρου ή κατά το μέρος που λείπει. Σε περίπτωση που η είσοδος ή η παραμονή του αλλοδαπού έχει επιτραπεί κατόπιν εγγυήσεως τρίτου προσώπου τα έξοδα απέλασης και διατροφής βαρύνουν εις ολόκληρον τόσο τον αλλοδαπό, όσο και τον εγγυητή. Στην περίπτωση που εργοδότης απασχολεί αλλοδαπό χωρίς άδεια εργασίας, ο πρώτος βαρύνεται με τα έξοδα της απέλασής του.

Απαγόρευση απέλασης

Στο άρθρο 46 του νόμου προβλέπονται κάποιες περιπτώσεις απαγόρευσης της απέλασης αλλοδαπού.

Η απέλαση αλλοδαπού απαγορεύεται, εφόσον ο αλλοδαπός

- είναι ανήλικος και η οικογένειά του διαμένει στην Ελλάδα
- είναι γονέας ημεδαπού ανηλίκου με τον οποίο συγκατοικεί και διατρέφει ή γονέας ημεδαπού ανηλίκου, ο οποίος έχει τη γονική μέριμνα, είτε
- έχει υπερβεί το 80ό έτος της ηλικίας του και δεν συντρέχει λόγος που να αφορά την εθνική ασφάλεια της χώρας.

Νομολογία

Στην απαγόρευση απέλασης αναφερόταν η απόφαση του ΣΤΕ 2165/2003 κατά την οποία έγινε δεκτή η αίτηση ακύρωσης της απέλασης του αλλοδαπού. Το Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο έκρινε ότι η Διοίκηση δεν μπορεί να απελάσει αλλοδαπό που είναι γονέας ανήλικου Έλληνα και έχει τη γονική μέριμνα αυτού ή δικαίωμα προσωπικής επικοινωνίας, εκτός αν συντρέχουν λόγοι δημοσίου συμφέροντος, συνδεδόμενοι με την προστασία της δημόσιας ή της κρατικής ασφάλειας. Το κράτος διασφαλίζει το απαραβίαστο της οικογενειακής και ιδιωτικής ζωής και προστατεύει την οικογένεια και την παιδική ηλικία. Σε περίπτωση απομάκρυνσης από τη χώρα αλλοδαπού, μέλους οικογένειας ημεδαπού, μετά τη λήξη της άδειας παραμονής του, καθώς επίσης και αλλοδαπού συζύγου Έλληνα πολίτη, μετά τη λύση του γάμου του με διαζύγιο, η Διοίκηση οφείλει να λαμβάνει υπόψη τη διάρκεια παραμονής του αλλοδαπού στην Ελλάδα με νόμιμη άδεια, τους ιδιαίτερους δεσμούς που τον συνδέουν με τη χώρα και τυχόν λόγους δημοσίου συμφέροντος.

Έκδοση(Extradiction) - Επαναπροώθηση(Refoulement)

Διαφορετικά μέτρα ασφαλείας από την απέλαση, που όμως βασικά τους χαρακτηριστικά είναι η απομάκρυνση αλλοδαπού από το έδαφος του κράτους, είναι η έκδοση και η επαναπροώθηση.

1. Έκδοση

Έκδοση είναι η παράδοση ενός προσώπου από ένα κράτος σε άλλο κράτος, με σκοπό να δικασθεί αυτό το άτομο από τα ποινικά δικαστήρια του κράτους παράδοσης για εγκλήματα που έχει διαπράξει και υπάγονται στη δικαιοδοσία αυτού του κράτους ή με σκοπό να υποβληθεί στην εκτέλεση ορισμένης καταδικαστικής απόφασης. Η έκδοση αποτελεί σίγουρα επέμβαση στην προσωπική ελευθερία του ανθρώπου, αλλά κρίνεται ως αναγκαία και επιβάλλεται για λόγους πρόληψης των εγκλημάτων και απαλλαγής του κάθε κράτους και της διεθνούς κοινότητας από επικίνδυνους εγκληματίες.

Η έκδοση καθορίζεται με βάση διμερείς ή πολυμερείς συμβάσεις μεταξύ των κρατών. Η Ελλάδα έχει υπογράψει πολλές διμερείς συμβάσεις, ανάμεσα σ' αυτές και την Ευρωπαϊκή Σύμβαση Εκδόσεως του 1957. Επίσης, με τον ν. 2787/2000 κυρώθηκε η Σύμβαση για την απλουστευμένη διαδικασία έκδοσης μεταξύ των κρατών – μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης,

η οποία έχει ως σκοπό την διευκόλυνση της εφαρμογής της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Εκδόσεως.

Αίτηση έκδοσης

Στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση Εκδόσεως και συγκεκριμένα στο άρθρο 12 ορίζονται τα ακόλουθα: Η αίτηση με την οποία ζητείται η έκδοση πρέπει αν δεν έχει συμφωνηθεί άλλο μέσο, να διατυπωθεί έγγραφα και να υποβληθεί μέσω της διπλωματικής οδού.

Προς υποστήριξη της αίτησης έκδοσης, πρέπει να προσαχθούν:

- το πρωτότυπο ή επίσημο αντίγραφο, είτε δικαστικής απόφασης, είτε εντάλματος συλλήψεως ή άλλης πράξεως με την ίδια ισχύ η οποία να έχει εκδοθεί σύμφωνα με τους τύπους που καθορίζονται από τη νομοθεσία του κράτους που κάνει την αίτηση
- έκθεση των αξιοποιώνων πράξεων, για τις οποίες ζητείται έκδοση, του τόπου και του χρόνου διαπράξεως τους
- αντίγραφο των διατάξεων που προβλέπουν το αξιόποινο της πράξης ή δήλωση του εφαρμοστέου δικαίου, καθώς και ο κατά το δυνατόν ακριβέστερος καθορισμός του προσώπου που καταζητείται και κάθε άλλη πληροφορία που μπορεί να καθορίσει την ταυτότητα και εθνικότητα αυτού.

Συνεπώς, στην περίπτωση που ζητείται η έκδοση ατόμου καταδιωκόμενου, πρέπει τα εγκλήματα στα οποία βασίζεται η αίτηση έκδοσης, να είναι αξιόποινα κατά τους νόμους του αιτούντος κράτους και εκείνου από το οποίο ζητείται η έκδοση και να τιμωρούνται με ποινή στερητική της ελευθερίας τουλάχιστον ενός έτους, δεν απαιτείται άλλωστε να επισυνάπτονται στην αίτηση για την έκδοση και τα αποδεικτικά στοιχεία από τα οποία προκύπτουν οι ενδείξεις ενοχής του εκζητουμένου, αφού αυτά δεν μνημονεύονται στο παραπάνω άρθρο.

Ρύθμιση στον Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Η έκδοση στην Ελλάδα ρυθμίζεται ειδικότερα από τις διατάξεις των άρθρων 436 - 456 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας. Αν βεβαίως, υπάρχει διμερής σύμβαση εκδόσεως μεταξύ Ελλάδας και ξένου κράτους που ζητεί την έκδοση και συγχρόνως έχει και το ξένο κράτος επικυρώσει την Ευρωπαϊκή Σύμβαση Εκδόσεως του 1957, υπερισχύει η τελευταία. Η υπερίσχυση κάθε διεθνούς σύμβασης εκδόσεως προκύπτει μεν από το άρθρο 436 Κ.Π.Δ., αλλά πρώτα - πρώτα θεμελιώνεται στο άρθρο 28 παρ. 1 του Σ. Το Σύνταγμα απαγορεύει την έκδοση αλλοδαπού που διώκεται για δράση υπέρ της ελευθερίας του. Επίσης, απαγορεύει την έκδοση όταν ο αλλοδαπός διώκεται στη χώρα που ζητά την έκδοση και όταν ο εκδιδόμενος δεν είναι αλλοδαπός ή ανιθαγενής.

Η έκδοση αλλοδαπού διατάσσεται με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, ύστερα από καταφατική και αμετάκλητη γνώμη του Συμβουλίου Εφετών, σύμφωνα με το άρθρο 452 Κ.Π.Δ. Αντιθέτως, αν το Συμβούλιο γνωμοδοτήσει αρνητικά και αμετάκλητα, αυτός που έχει συλληφθεί απολύεται από τη φυλακή με διαταγή του Εισαγγελέα Εφετών, ο οποίος ειδοποιεί αμέσως τον Υπουργό Δικαιοσύνης. Ο Υπουργός, δηλαδή, έχει διακριτική ευχέρεια σχετικά με το αν θα διατάξει την έκδοση, αλλά δεν είναι υποχρεωμένος να ακολουθήσει την απόφαση του Δικαστηρίου, κρίνοντας τα πράγματα όχι μόνο με νομικά κριτήρια, αλλά και πολιτικά, ώστε να είναι δυνατή η αντιμετώπιση των πολιτικών διαστάσεων της έκδοσης και η μη διατάραξη των σχέσεων με ξένα κράτη. Ωστόσο, κατά τη νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας, η απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης δεν αποτελεί κυβερνητική πράξη, αλλά διοικητική και μπορεί να προσβληθεί με αίτηση ακύρωσης στο ΣτΕ. Τέλος, είναι δυνατό η έκδοση να πραγματοποιείται με τη μορφή απέλασης, οπότε γίνεται λόγος για «συγκεκριαυμμένη έκδοση» ως μορφή καταστρατηγήσεως της διαδικασίας εκδόσεως.

2. Επαναπροώθηση

Ο νόμος 1975/1991 θέσπιζε το μέτρο της επαναπροώθησης του αλλοδαπού σε πολλές διατάξεις του, αναγκάζοντας τον αλλοδαπό είτε να αναχωρήσει μόνος του αμέσως, είτε να τον απομακρύνουν από το ελληνικό έδαφος τα

ίδια τα αστυνομικά όργανα. Πρόκειται για το άρθρο 4, σύμφωνα με το οποίο, όταν η είσοδος του αλλοδαπού στη χώρα μας είναι παράνομη, αντί να διαταχθεί η ποινική του δίωξη για την πράξη του αυτή, αποφασίζεται η άμεση επαναπροώθησή του στην χώρα προέλευσης ή καταγωγής του.

Η άμεση επαναπροώθηση των αλλοδαπών δεν είναι πάντοτε πραγματοποιήσιμη, γιατί προσκρούει στην άρνηση των χωρών να τους ξαναδεχθούν, αφού δεν αποδεικνύεται ότι από το έδαφός τους εισήλθαν παράνομα στη χώρα μας, καθώς δεν διαθέτουν νόμιμα χαρτιά που να αποδεικνύουν το γεγονός. Έτσι, δε γίνονται δεκτοί ούτε στο κράτος καταγωγής τους, φυλακίζονται και αναλαμβάνουν πλέον οι διάφορες μη κυβερνητικές οργανώσεις να φροντίσουν για τη μετάβασή τους είτε σε άλλη χώρα, είτε στη χώρα τους, είτε να παραμείνουν στην Ελλάδα με σχετική άδεια. Σε κάθε περίπτωση, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η πιθανότητα του να διωχθεί ή όχι ο αλλοδαπός στη χώρα στην οποία επαναπροωθείται.

Τέλος, το μέτρο της επαναπροώθησης εφαρμόζεται και στην περίπτωση αλλοδαπού που ζει στη ζώνη διερχομένων και δεν αναχωρεί σε πρώτη ευκαιρία, όπως θα έπρεπε, και στην περίπτωση του αλλοδαπού που είναι εγγραμμένος στον κατάλογο ανεπιθύμητων αλλοδαπών καθώς και στον αλλοδαπό που δεν εγκρίθηκε η παραμονή ή η άδεια ανανέωσης της παραμονής του.

Προστασία αλλοδαπών από Διεθνείς Συμβάσεις (Foreigners' protection from International Treaties)

Πρέπει να σημειωθεί ότι οι πράξεις της Διοίκησης για την απέλαση, την έκδοση και την επαναπροώθηση πρέπει να σέβονται τις επιταγές των Διεθνών Συμβάσεων.

1. Ευρωπαϊκή Σύμβαση Εγκαταστάσεως

Κάθε κράτος στο οποίο ισχύει η Ευρωπαϊκή Σύμβαση Εγκαταστάσεως μπορεί να εκτιμά σύμφωνα με τα εθνικά του κριτήρια τους λόγους τους σχετικούς με τη δημόσια τάξη, την ασφάλεια ή τα χρηστά ήθη, τους λόγους που ανάγονται στην οικονομική και κοινωνική κατάσταση του και τις συνθήκες που συνιστούν απειλή κατά της ασφάλειας του Κράτους ή προσβάλλουν τη δημόσια τάξη ή τα χρηστά ήθη. Επίσης, η εκτίμηση των λόγων που μπορούν να δικαιολογήσουν την απέλαση ανήκει στο κάθε κράτος, που κατά τη σχετική εκτίμησή του θα λαμβάνει υπόψη τη διαγωγή του προσώπου σε όλη τη διάρκεια της παραμονής του. Κατά την άσκηση των δικαιωμάτων τους, τα κράτη υποχρεούνται να λαμβάνουν υπόψη τους τους οικογενειακούς δεσμούς των προσώπων.

2. Σύμβαση του ΟΗΕ του 1984

Κατά τη διάταξη του άρθρου 3 της Σύμβασης του ΟΗΕ του 1984 κατά βασανιστηρίων: «Κανένα κράτος δε θα απελαύνει, δε θα εκδίδει, ούτε θα επαναπροωθεί πρόσωπο σε άλλο κράτος, όπου υπάρχουν ουσιώδεις λόγοι να πιστεύεται ότι αυτό το πρόσωπο θα κινδυνεύσει να υποστεί βασανιστήρια. Με σκοπό να καθοριστεί αν υπάρχουν αυτοί οι λόγοι, οι αρμόδιες αρχές θα λάβουν υπόψη όλα τα σχετικά στοιχεία, που περιλαμβάνουν ενδεχομένως την ύπαρξη στο κράτος για το οποίο πρόκειται ενός συνόλου συστηματικών, σοβαρών, κατάφωρων ή μαζικών παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων».

3. Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου

Το άρθρο 1 της ΕΣΔΑ τώρα, προβλέπει την παροχή της δυνατότητας άσκησης από τον αλλοδαπό του δικαιώματος ακροάσεως και του δικαιώματος να ζητήσει επανεξέταση της υπόθεσης του. Όσον αφορά τη διάταξη του άρθρου 49 (που αναφέρεται στον κατάλογο των ανεπιθύμητων αλλοδαπών), θα πρέπει να σημειωθεί ότι έχει υποστεί έντονη κριτική από την Επιστημονική Υπηρεσία της Βουλής όσο και από πολλούς βουλευτές. Τα κριτήρια εγγραφής στον κατάλογο, όπως και η μη διευκρίνιση ότι ο απελαυνόμενος έχει το δικαίωμα να υποβάλλει αντιρρήσεις και να ασκήσει προσφυγή και, κυρίως, τη

δυνατότητα να ακουσθεί, δηλαδή να υποβληθεί σε ακρόαση, δημιουργούν προβλήματα αντισυνταγματικότητας, καθώς και πρόσκρουσης της εν λόγω διάταξης σε εκείνη του άρθρου 1 του 7ου Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ. Επίσης, κατά τη διάταξη του άρθρου 3 της ΕΣΔΑ: «Ουδείς επιτρέπεται να υποβληθεί εις βασάνους ούτε εις ποινάς ή μεταχείρισιν απανθρώπων ή εξευτελιστικής». Ως βασανιστήρια θεωρούνται οι πράξεις των δημοσίων προσώπων ή των ενεργούμενων αυτών, με τις οποίες προκαλείται σκόπιμα σωματικός ή ψυχικός σοβαρός πόνος ή έντονη οδύνη. Τα κριτήρια που θέτει το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου για τη διάγνωση βασανιστηρίων είναι ο σκοπός του δράστη, η σοβαρότητα, η σκληρότητα και η βαρύτητα της κακομεταχείρισης, και συγκεκριμένα οι σοβαροί και έντονοι πόνοι, οι συνέπειες στη σωματική και ψυχική υγεία του θύματος και άλλες περιστάσεις όπως η διάρκεια της κακομεταχείρισης, η πάροδος μεγάλου χρονικού διαστήματος μέχρι να δοθεί ιατρική βοήθεια στο θύμα κλπ. Για παράδειγμα, βασανιστήρια είναι η φάλαγγα, το ηλεκτροσόκ, τα χτυπήματα με γροθιές και κλωτσιές ή με κλομπ ή με σιδερόβεργα ή με μαστίγιο, ο ακρωτηριασμός, η στέρηση τροφής, οι εικονικές εκτελέσεις, το σφιχτό δέσιμο των ματιών με αποτέλεσμα βαριά οφθαλμολογική πάθηση και άλλα.

Το άρθρο 3 της ΕΣΔΑ συνεπώς στοχεύει στο να προστατεύσει τη σωματική ακεραιότητα, την υγεία, την ψυχική ηρεμία και γαλήνη του ανθρώπου, καθώς και την αξιοπρέπεια κάθε ανθρώπου. Η νομολογία των Οργάνων του Στρασβούργου (ΕΔΔΑ) δέχεται ότι συνιστά απάνθρωπη μεταχείριση η απέλαση από κράτος αλλοδαπού (είτε νόμιμα είτε παράνομα εισελθόντος σ' αυτό), σε κράτος όπου υπάρχουν ουσιώδεις λόγοι να πιστεύεται ότι αυτό το πρόσωπο θα

κινδυνεύσει να υποστεί βασανιστήρια ή απάνθρωπη ή ταπεινωτική μεταχείριση.

4. Χάρτης Θεμελιωδών δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Τέλος, σύμφωνα με το άρθρο 19 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ισχύουν τα εξής : «Απαγορεύονται οι ομαδικές απελάσεις. Κανείς δεν μπορεί να απελαθεί ή να εκδοθεί προς κράτος όπου διατρέχει σοβαρό κίνδυνο να του επιβληθεί η ποινή του θανάτου ή να υποβληθεί σε βασανιστήρια ή άλλη απάνθρωπη ή εξευτελιστική ποινή ή μεταχείριση». Η μη τήρηση των απαγορεύσεων αυτών από ένα κράτος θα μπορεί να θεμελιώσει διεθνή ευθύνη του κράτους για κατάχρηση δικαιώματος, με συνέπεια την υποχρέωση για αποζημίωση και την επιβολή εκ μέρους της διεθνούς κοινότητας κυρώσεων, όπως η διακοπή διπλωματικών σχέσεων, ο οικονομικός αποκλεισμός και άλλες.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Σύμφωνα με το νόμο 2910/2001 και την παραπάνω ανάλυση, φαίνεται ότι επιχειρείται μια τομή στο ευαίσθητο πρόβλημα των αλλοδαπών στην Ελλάδα. Οι αρμοδιότητες για τους αλλοδαπούς συγκεντρώνονται στο Υπουργείο Δημόσιας Τάξης, ώστε να υπάρξει συντονισμός, ταχύτητα και αποτελεσματικότητα στην αντιμετώπιση των προβλημάτων που τους αφορούν.

Οι διαδικασίες απομάκρυνσης αλλοδαπών από τη χώρα γίνονται ταχύρυθμα και γενικότερα δημιουργείται ένα σύστημα από αλληπάλληλες, γραφειοκρατικές διαδικασίες για τους αλλοδαπούς. Θα έλεγε κανείς ότι ο νόμος δεν ενδιαφέρεται για την προστασία των αλλοδαπών, αλλά μόνο για την καταπολέμηση της λαθρομετανάστευσης και τον ασφυκτικό έλεγχο όσων διαμένουν μόνιμα στην Ελλάδα. Πολλές είναι οι διατάξεις που δεν συμβαδίζουν με τις διατάξεις του Συντάγματος και των Διεθνών Συνθηκών.

Έτσι στην πράξη, η Διοίκηση πρέπει να ζυγίζει σε κάθε περίπτωση ξεχωριστά τις ειδικές συνθήκες που διαμορφώνονται για κάθε αλλοδαπό και να είναι περισσότερο επιεικής. Επιπλέον, για τον ίδιο λόγο, κατά το στάδιο της απέλασης ο αλλοδαπός έχει κατά τον ελληνικό νόμο ορισμένα δικαιώματα με την άσκηση των οποίων μπορεί να αποτρέψει τελικά την απέλασή του από την Ελλάδα (ένδικο βοήθημα αίτησης ακυρώσεως). Επίσης, έχει καθιερωθεί σε αρκετές περιπτώσεις ανασταλτικό αποτέλεσμα ώστε να αποτραπούν ανεπανόρθωτες καταστάσεις και η

αρμοδιότητα άρσης του πρέπει να συνοδεύεται από την προσήκουσα, ειδική και εμπειριστατωμένη αιτιολογία.

Μακάρι σύντομα να απλοποιηθεί το νομικό καθεστώς των αλλοδαπών και να υπάρξουν ταυτόχρονα ρυθμίσεις με τις οποίες να προστατεύονται τόσο τα ανθρώπινα δικαιώματα όσο και η ασφάλεια του κράτους.